

Begrunnelse

Nesbyen kommune har lagt fram økonomiplanen for 2026–2029 med et tydelig mål: å komme ut av ROBEK og bygge en robust, bærekraftig kommuneøkonomi.

Kommunedirektøren peker samtidig på at dette målet krever omfattende omstilling, tøffe prioriteringer og redusert tjenesteomfang – alt innenfor et økonomisk handlingsrom som stadig blir trangere.

Selv om Nesbyen har gjennomført store endringer og effektiviseringstiltak, viser planen at kommunen fortsatt har et fremførbart underskudd på ca 20 millioner kroner i 2026.

Til tross for dette får kommunen kun en marginal realvekst i frie inntekter fra staten i 2026. Når lønns- og prisvekst trekkes fra, står vi i realiteten igjen med mindre midler enn tidligere år.

Samtidig stilles det økte krav til kommunene fra staten innenfor områder som beredskap, klima og miljø, digitalisering og helsetjenester. Ekstremværet *Hans* har tydelig vist at små distriktskommuner som Nesbyen ikke kan bære kostnadene ved flomsikring, gjenoppbygging og klimatilpasning alene.

Nesbyen er langt fra alene om denne situasjonen. Mange små og mellomstore kommuner står i samme utfordring:

- økende omsorgsbehov,
- fallende skatteinntang,
- mangel på arbeidskraft,
- og et stadig større gap mellom statlige forventninger og lokal økonomisk virkelighet.

Dersom regjeringen mener alvor med ambisjonen om å skape **“bærekraftige og levende distriktskommuner”**, må det følges opp med **økonomiske virkemidler** som faktisk setter kommunene i stand til å levere.

Spørsmål

1. Hvordan vurderer ordføreren kommunens mulighet til å oppfylle kravene fra staten innenfor dagens økonomiske rammer?
2. Vil ordføreren ta initiativ til at Nesbyen, sammen med andre distriktskommuner, fremmer en felles henvendelse til regjeringen for å be om styrkede frie inntekter og bedre kompensasjonsordninger?
3. Kan ordføreren redegjøre for hvordan Nesbyen kommune kan bidra til å synliggjøre for regjeringen at dagens inntektssystem ikke gir små kommuner tilstrekkelig økonomisk bærekraft?
4. Hvordan kan kommunen i samarbeid med regionale og nasjonale aktører sikre at beredskap, klimatilpasning og digitalisering blir finansiert på en måte som ikke svekker kjerneoppgavene i helse, skole og omsorg?

Formål

Formålet med interpellasjonen er å sende et tydelig **politisk signal fra Nesbyen kommunestyre til regjeringen:**

At dagens økonomiske rammer og statlige forventninger ikke står i forhold til kommunenes reelle kapasitet og ansvar.

Dersom staten ønsker at lokaldemokratiet skal være en drivkraft for grønn omstilling, inkludering og velferd i hele landet, må det følge **økonomiske rammer som gjør dette mulig.**

Nesbyen er klar for å gjøre sin del av jobben – men vi trenger en regjering som ser, forstår og støtter kommunene som står på frontlinjen i møte med de store samfunnsutfordringene.